

Pátek

LIDOVÉ NOVINY

**Hana
Blažíková**

**Feminismus,
Bach a rokenrol**

Bach

je nepřekonatelný

Sopranistka Hana Blažíková je světovou hvězdou v interpretaci středověké, renesanční a barokní hudby. Zároveň hraje v rockové kapele nazvané po prášcích na spaní a hlásí se k feminismu.

Tereza Kozlová, foto Jan Zatorský

Zpívá v Japonsku
i Carnegie Hall.
Mnozí jí předpovídají
fantastickou
budoucnost.

Rozdílnější prostředí si lze těžko představit – na jedné straně operní sály a boží chrámy, na druhé rockové kluby, festivaly a hospody...

Líbí se mi, když mám kolem sebe neustále něco jiného, žiju pestrým životem. Oba světy mám stejně ráda a v žádném případě nechci, aby se nějak prolínaly. Takže nabídky na projekty, v nichž by se míchala rocková a klasická hudba, odmítám. Líbí se mi, když jsou jednotlivé styly čisté a jsou mezi nimi ostré hranice. Platí to i pro život – když mám rockový koncert, jsem trošku jiný člověk než na koncertě klasické hudby.

Jak ve světě Bachových kantát přijímají vaši rockovou vášně?

Drív jsem ve světě klasické hudby o svém rockovém životě mlčela. Bála jsem se, že se tím shodím. Pak jsem se na takové pocity vykašlala a s překvapením sledovala, jak to ostatní hudebníky zajímá. Mnoho z nich mi dokonce vyprávělo o svých starých rockových kapelách. I když ve skutečnosti většinou nešlo o rock, ale o jazz nebo o takový lehký rock.

Co to vlastně znamená stará či předklasická hudba?

Sahá od baroka hluboko do středověku.

Kdy jste se s ní poprvé setkala?

Na základní škole jsem chodila do hudební třídy k panu učiteli Pavlu Jurkovičovi, který byl úžasný stejně jako hodiny s ním. Učili jsme se improvizovat, hrát na nejrůznější nástroje a zpívat. Seznámil nás i s nejstarší zpívanou hudbou. Probírali jsme jak české písně ze čtrnáctého století, jako je třeba Otep myrrhy, tak gregoriánský chorál i další evropské středověké písně. Mnoho z nich Pavel Jurkovič česky otextoval. To mě tenkrát úplně uchvátilo. Doma jsem si písně zpívala nebo pískala na flétničku. Pak jsem na tuhle hudbu na čas zapoměla a znovu ji objevila až v pubertě, někdy kolem šestnácti, kdy jsem začala hrát na harfu. Sama jsem si vymýšlela doprovody ke středověkým písním a postupně objevovala i hudbu renesanční. Barokní hudba se mi ale dlouho zdála chladná, bez emocí. V té době jsem totiž v hudbě hledala především emoce. Kolem dvaceti jsem ale přišla na Johana Sebastiana Bacha a zjistila, že jeho hudba patří k té vůbec nejlhubší. Láska k němu mě drží dodnes.

Vystupujete mimo jiné s Bach Collegium Japan. Co je to za těleso?

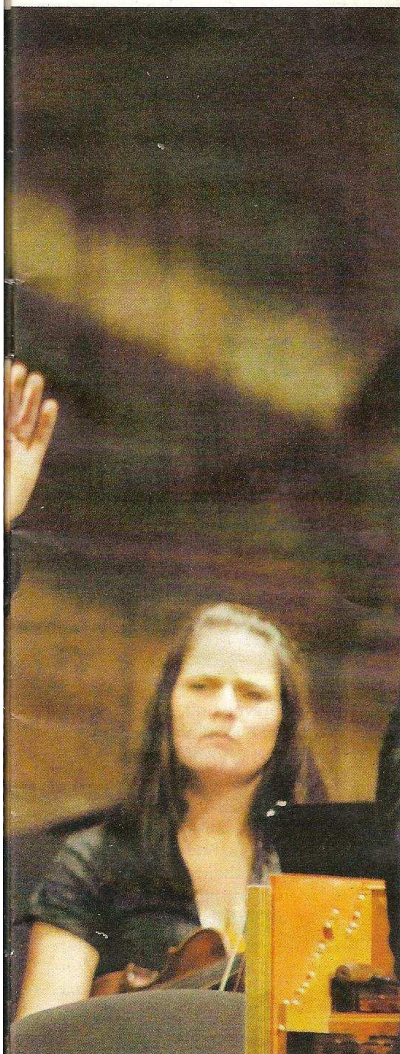
Když jsem o souboru slyšela poprvé,

smála jsem se, protože mě vůbec nenapadlo, že by Japonci mohli takové hudbě rozumět. Pak jsem ale zjistila, že pan dirigent Masaaki Suzuki studoval v Evropě u takových kapacit jako Ton Koopman (holandský dirigent, varhaník a cembalista, který natočil kompletní varhanní dílo J. S. Bacha) a dobře se zná s Philippem Herreweghem (belgický dirigent, odborník na renesanční a barokní autory a zakladatel uznávaných ansámblů staré hudby). Pan Masaaki Suzuki zkrátka výborně rozumí evropské tradici a v jejím duchu založil v roce 1990 soubor Bach Collegium Japan. V Evropě studovali i takřka všichni jeho členové a sólisty najímají většinou také z Evropy.

Dvě polohy Hany Blažikové: fenomenální interpretka barokní hudby a baskytaristka v trochu drsné ženské kapele.

Jak japonské publikum reaguje na Bachovu hudbu?

Japonci jsou velice vděční posluchači a evropskou hudbu milují. Myslím si, že je to až na úkor jejich tradiční hudební kultury. Jinak bych japonské publikum přirovnala k českému. Spokojeně tleskají, ale nevstávají ani nekřičí „bravo“. I když naposledy jsme měli s publikem zvláštní kontakt. Souviselo to s březnovým zemětřesením.

Jak?

Dirigent Masaaki Suzuki se rozhodl, že v letošním roce věnuje všechny koncerty obětem březnových katastrof. Diváky před jejich začátkem vyzve ke sbírce a nás poprosil, abychom se po každém koncertu vmísili mezi publikum a hovořili s diváky. Prý je to tak pro ně osobnější a příjemnější. V Tokyo Opera City tak za mnou přišel starší pár – učitelka klavíru se svým žákem, moc milí a usměvaví lidé. Pocházeli z města Sendai v prefektuře Mijagi, kterou katastrofa zasáhla nejvíce. Vyprávěli mi, o kolik blízkých přišli. Nevěděla jsem, jak reagovat. Říkala jsem si, že nemohu plakat, když oni jsou tak silní. Nakonec mě požádali, abych do Sendai přijela zpívat. Byla jsem hrozně dojatá.

Studovala jste hudební vědu. Změnilo studium vaše hudební preference?

Když jsem nastoupila do školy, tak jsem si představovala, že se budu zabývat jen starou hudbou. Každý student ale musí absolvovat celé hudební spektrum. Nejdřív jsem z toho nadšená nebyla, ale dneska jsem ráda. Člověk pochopí kontinuitu vývoje a vzájemné hudební vlivy. Musela jsem se zabývat věcmi, které mě dřív nezajímaly a ke kterým bych se nejspíš nikdy nedostala.

Například?

Například devatenácté století – měla jsem pocit, že romantická hudba mě opravdu nezajímá. Jenže záleží na profesorech, zda člověku dokážou otevřít oči, a mně ukázali, že i v romantismu lze najít dobré věci. Podobně v klasické hudbě dvacátého století. Na vysoké škole jsem tak objevila spoustu fantastických záležitostí. Například Bohuslava Martinů, od kterého jsem do té doby znala jen kvazi lidové skladby, které se mi nelíbily.

Co vás ke studiu hudební vědy vedlo?

Vždycky jsem oponovala umělému rozdělení hudby na uměleckou (*uměleckou, vážnou*) a nonartificiální. Přičemž ter-

mín nonartificiální se používá pro populární hudbu a má takový pejorativní nádech. V alternativní rockové hudbě je přece mnoho uměleckého a naopak všechno z klasické hudby rozhodně umělecké není. Už léta se snažím zjistit, v čem je rocková hudba odlišná od hudby klasické a proč ji někteří lidé považují za méněcennou a co na ní méněcenné skutečně je.

Dá se říct, že vy sama máte z rockové i klasické hudby zážitky obdobné intenzity?

Přesně tak, ale kdybych věděla, co je vlastně způsobuje, napsala bych o tom traktát a byla bych jistě velice slavná. Moje znalosti na to bohužel zatím nestačí. Jsou samozřejmě věci, které z klasické i rockové hudby absolutně vybočují. Ve srovnání s Bachovou hudbou pokulhává úplně všechno. Srovnávali jsme ale opravdu kvalitní věci z alternativní hudby – například poslední album PJ Harvey nebo něco z tvorby Nicka Cavea, zkrátka věci, které jdou opravdu do hloubky –, jsem přesvědčená, že nijak nepokulhávají za klasickými autory. Jejich dílo je jen založeno na trošku jiném principu a já zatím nevím, v čem ten princip spočívá.

Kdy jste vlastně s hudbou začala?

Po vzoru jedné ze svých starších sester jsem chtěla hrát na housle. V pěti letech jsem tak dostala čtvrtěční housle. Po vzoru druhé sestry jsem chtěla hrát i na klavír, ale rodiče mi povolili jen jeden nástroj. K tomu jsem chodila do pěveckého sboru. Zdálo se, že na housle mám velký talent. Pak se ale projevil technický problém na levé ruce.

O jaký problém šlo?

Špatně jsem držela housle, ale moje učitelka si toho nevšimla. Držela jsem nástroj jen rukou, a měla jsem ji proto neustále v křeči. Začala jsem být průměrná a to mě nebavilo. Ve čtrnácti jsem přestala hrát úplně. Prošla jsem si tehdy obdobím vzdoru, ale zpěv jsem neopustila a v šestnácti jsem si našla harfu. Ale víte, co je zajímavé? Nedávno jsem zírала na jednu výbornou barokní houslistku a zjistila jsem, že k držení houslí vůbec nepoužívá hlavu, ale drží je také jenom rukou. Dozvěděla jsem se, že jde o barokní způsob držení. Běžní hráči drží housle hlavou a mají od toho na čelisti mozol. A já si na všech houslistkách těchhle mozolů všímám – proto jsem náhodou odhalila zvláštnost barokního držení.

Foto Petr Dyrč, archiv H. B.

„Ve srovnání s Bachovou hudbou pokulhává úplně všechno.“

Jak jste se dostala k rockové baskytaře?

To je zajímavá historie. V kapele Still-knox dnes hraju já, má prostřední sestra Zuzana, sestřička Eliška a můj manžel, zvaný Atlet. V dětství jsme my tři holky byly naprosto nerozlučné a toužily si založit kapelu. Problém byl v tom, že jsme všechny chtěly být zpěvačkami. Rodiče by byli bývalí rádi, kdybychom byly něžnější a méně rozjívěné. Jenže my si nemohly pomoci. Naše první písnička byla metalová a jmenovala se Do držky. Byla to parodie na normalizační metal, který jsme tehdy kolem sebe slyšely. Sestřička Eliška pak odjela na pět let do Kanady a my se sestrou se zatím zbláznily do Michaela Jacksona. Bylo nám deset a rozhodly jsme se, že naše kapela musí být popová. Měly jsme k dispozici malé elektrické varhany a kazeták, na který jsme pořizovaly nahrávky. O kvalitě naší hudby jsme byly dokonce natolik přesvědčené, že jsme se sešly s jedním nejmenovaným hudebním producentem. Zavolaly jsme mu a domluvily si schůzku.

A jak to dopadlo?

Když za ním do rádia přišly dvě dvanáctileté holčičky, spadla mu čelist. Pustily jsme mu kazetu s těmi hrůzami a on nám vysvětlil, že z toho nic nebude. Pop jsme tedy zavrhly.

K rocku vás prý přivedla Nirvana.

Vzpomínám si jako dnes na televizní po-

řad o téhle skupině, který jsem ve čtrnácti sledovala místo přípravy na hodinu houslí. Tehdy mi v mozku něco přeskočilo a já si říkala: „Vždyť tohle je pravá hudba. Jak jsem mohla poslouchat pop?“ Začala jsem se učit na kytaru a toužila po dráze rockové zpěvačky. Tehdy jsem studovala na hudebním gymnáziu Jana Nerudy a učila se klasický zpěv. Klasickou hudbu jsem ale úplně nenáviděla. Připadala mi vyumělkovaná a pozérská. Huntovala jsem si proto hlásek ívaním u kytary. Sestřička Eliška se mezitím v Kanadě naučila skvěle anglicky a začala skládat rockové písničky. Později jsme si zaplatily zkušebnu na Strahově – byla to strašná bouda. Sestřička si z Kanady přivezla kytaru a sestra koupila od nějakého pankáče basu Irisku, tu, co se vyráběla v Hradci Králové. Všechny jsme uměly zpívat a hrát na kytaru.

A z koho se nakonec stala zpěvačka?

Zdálo se, že zpěvačkou budu já. Brzy jsme to ale zavrhly. Ukázalo se totiž, že když celé odpoledne řvu ve zkušebně, druhý den moje hodina klasického zpěvu za moc nestojí. Nakonec padlo rozhodnutí, že Zuzana si hlas zkazí může, a proto bude zpívat, zatímco já se rychle učím na nástroje, a tak budu basačka.

A naučila jste se na basu opravdu tak rychle?

Trvalo mi to docela dlouho, než jsem se

na ni naučila správně hrát. Ale když jsme našly i bubenici, Eliščin manžel nám zařídil první koncert v hospodě U Rysů. Nechtěly jsme, ale on nás přesvědčil, že už hrajeme pár měsíců a musíme s tím ven. Krátce nato nás bubenice opustila a já do kapely přivedla svého budoucího manžela. Byl to zkušený bubeník a naše písničky najednou zněly úplně jinak. Zároveň jsme si ale uvědomily své slabiny a styděly se před ním, takže jsme se začaly na své nástroje poctivě učit. Na vrcholu jsme byli v roce 2006. V poslední době to již začíná upadat. Všem nám bylo třicet a je těžké se sejit. Největší problém je samozřejmě se mnou.

Texty vaší skupiny jsou dost drsné.

Některé ano, ale některé jsou spíše legrační a ironické. Mám ráda, když v nich lze najít něco poetického, nějaký temnější podtext, jakýsi „spodní výř“, jak říká John Irving ve Světe podle Garpa.

Co feministický tón, který v textech zaznívá? Také má být chápán jako ironie?

Většinu textů píše kytaristka Eliška, která rozhodně feministkou je. Já také a myslím, že i zpěvačka Zuzana.

A jaký vztah k feminismu má váš bubeník?

Nejprve měl jistě obavy. Brzy však zjistil, že feminismus v našem pojetí nezname-

ná dominanci nad muži či jejich fyzickou likvidaci, ale že jde především o vzájemný dialog. Spíše než feminismus bych použila slovo gender, které evokuje také starost o práva mužů.

Spojení vdaná feministka je na pohled překvapivé.

Protože lidé si představují feministku jako někoho, kdo nesnáší muže a pohrdá tradičními hodnotami. Tak to ale vůbec není. Jde o to, nenechat se zaškatulkovat a dělat si dál věci po svém, jak já je chci a jak je cítím. A já jsem se chtěla vdát, protože jsem cítila, že tradice svatby je pro mě důležitá. Rozhodně proto nejsem o nic méně feministka. Jsem vdaná, ale to neznámá, že jsem domácí paní, která neustále stojí u plotny.

Předpokládám, že jste o ruku požádala vy manžela a nevdávala jste se v bílých šatech.

Spíše jsme se vzájemně dohodli. Vzali jsme se po šestiletém vztahu a měli celkem klasickou svatbu v Libeňském zámečku. Ten jsem si vybrala kvůli skvělé akustice. Na celém obřadu pro mě byla

samozejmě nejdůležitější krásná muzika. Poprosila jsem kolegyně z vokálního souboru Tiburtina ensemble, aby mi zazpívaly Píseň písní. Síní zněly nádherné chorály a já si říkala: „Nesmíš brečet, musíš to ustát!“ Na sobě jsem měla jednoduché bílé šaty.

Jak manželství vnímáte?

Svatbou říkáte: „Vybrala jsem si tohoto muže a už nikdy nechci jiného.“ Svým způsobem je proto svatba hodně sexy. I z toho důvodu jsem ji chtěla.

Jak pečujete o svůj hlas?

Nejdůležitější je spánek. Jakmile se člověk nevyspí, hlas velmi trpí. Důležité je také ovládat stres, což není jednoduché. Někdy jedete na koncert osm hodin, jste úplně vyklepaní z autobusu, je vám špatně od žaludku, hlas vám nefunguje, protože jste den před tím měla stejně náročný koncert. Přijedete na místo, dostanete bagetu, jdete na zkoušku a zjistíte, že koncert bude snímat televize. V takových chvílích se obvykle někam zavřu a chvíli si popláču. Nejtěžší je pak začít, jakmile ale uslyším svůj hlas, uklidním se. ●

HANA BLAŽÍKOVÁ (30)

◆ **Pochází** z pražské rodiny amatérských hudebníků – její babička vede i po osmdesátce pěvecký sbor a hraje na varhany.

◆ **Spolupracuje** s českými soubory Capella Regia Praha, Collegium Marianum, Collegium 1704, Musica Florea, Ensemble Inégal nebo Tiburtina ensemble.

◆ **V zahraničí** pak účinkuje s Collegium Vocale Gent, Bach Collegium Japan nebo Sette Voci.

◆ **V roce 2010** se účastnila turné Bach's St Matthew Passion pod vedením Philippa Herreweghea. Se souborem Bach Collegium Japan letos debutovala v Carnegie Hall a brzy nato si zazpívala také s Boston Symphony Orchestra.

◆ **V těchto dnech zpívá** ve francouzském Saintes právě po boku slavného belgického dirigenta Philippa Herreweghea a 28. července vystoupí s kapelou Stillknox v pražském klubu Rock Café.

◆ **Její hlas** se objevuje na více než dvou desítkách CD včetně slavného Bach's complete cantatas, které nahrála s Bach Collegium Japan.